

14431 LLEI 23/1984, de 25 de juny, de cultius marins.
(«BOE» 153, de 27-6-1984.)

JUAN CARLOS I,

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei.

Sapiguen: que les Corts Generals han aprovat la Llei següent i jo la sanciono.

Els cultius marins o maricultura, activitat del sector primari, es van iniciar a Espanya a gran escala fa diverses dècades amb els cultius de mol·luscos en muscleres que ens han situat entre els països més destacats del món, especialment en el cultiu del musclo, en què ocupem actualment el primer lloc. Aquesta activitat es va ordenar per mitjà del Reglament per a l'explotació de viviers de cultiu, aprovat pel Decret 2559/1961, de 30 de novembre. Posteriorment, en estendre's els cultius bivalves a la zona maritimoterrestre i fer-se simultàniament patent la necessitat d'un ordenament de les platges, quant a l'extracció de marisc, es va promulgar la Llei 59/1969, de juny, d'ordenació marisquera.

Aquestes disposicions van complir la seva finalitat de canalitzar la maricultura dins els coneixements i usos de la seva època. Tanmateix, els grans avenços científics en el desenvolupament dels cultius marins han trencat els antics motllos i avui dia es poden cultivar nombroses espècies de la fauna i flora marines, i la legislació ressenyada és insuficient per ordenar aquestes noves branques de la maricultura.

S'arriba a la mateixa conclusió en considerar que els cultius marins, per les condicions excepcionals de les nostres costes gràcies a la seva salinitat, temperatura i riquesa planctònica, a més de la seva configuració i extensió, representen per a Espanya un fort potencial de producció que pot ajudar en bona mesura a cobrir la nostra demanda de peix i mariscos i, consegüentment, a disminuir les nostres despeses de divises, així com a crear noves empreses de tipus mitjà i petit, amb el consegüent increment de llocs de treball.

A més s'ha de tenir en compte que el desenvolupament de la maricultura representa la creació de noves riqueses en zones inadequades per a altres aprofitaments i sense danyar altres interessos. Concretament, es pot assegurar que els cultius marins no representen a Espanya una competència per a la pesca extractiva, sinó un simple complement de gran valor en una època en què comença a escassejar a escala mundial la disponibilitat de proteïnes.

Als raonaments exposats s'hi ha d'afegir que la falta d'una normativa actualitzada que reguli directament aquesta matèria és una de les causes que frena el desenvolupament d'aquesta branca de la pesca que, no obstant això, ha despertat un interès creixent a Espanya.

Es, doncs, imperatiu omplir la llacuna que en aquest sentit hi ha en la legislació promulgant una llei d'àmbit nacional.

Aquesta Llei respecta totalment les competències assumides en la matèria per les comunitats autònomes. Atès que la normativa de l'organització administrativa d'aquests ens no són sempre coincidents entre si, ni són les de l'Administració de l'Estat, es fa referència en el text de la Llei a l'organisme competent en la matèria a què s'al·ludeix, per assenyalar amb un sol concepte a qui s'assumeixi legalment la missió d'informació o tramitació o el poder resolutori. D'aquesta manera es pot fer, així mateix, una ordenació competencial dels diferents organismes amb interessos a la costa sense vulnerar les atribucions dels ens autonòmics.

A causa de les fonts heterogènies d'informació està sorgint en l'àmbit de la maricultura una creixent confusió respecte als principals conceptes de l'activitat i dels establiments de cultius. Per tal de solucionar aquest inconvenient la Llei s'estén àmpliament sobre aquests conceptes, amb la consulta prèvia al sector i als científics especialitzats.

Finalment, es pot assenyalar que la Llei, atès que desplega una ordenació econòmica general, es manté dins el marc legal de l'article 131 de la Constitució espanyola.

TÍTOL PRIMER

Àmbit d'aplicació

Article u

Aquesta Llei té per objecte la regulació i ordenació dels cultius marins en el territori nacional, zona maritimoterrestre, rics, estuaris, llacunes i albuferes en comunicació permanent o temporal amb el mar, mar territorial, i zona econòmica exclusiva, tant en béns de domini públic com de propietat privada, tot això sense detriment de les competències i facultats assumides per les comunitats autònomes.

Definicions

Article dos

Als efectes d'aquesta Llei i amb la finalitat d'establir una nomenclatura unificada, es defineixen els principals conceptes de cultius marins.

1. S'entén per:

a) Cultius marins: la realització, de les accions i tasques apropiades per a la reproducció o creixement d'alguna o diverses espècies de la fauna i flora marines o associades a aquestes.

b) Posta o fresa: l'acció d'alliberar les espècies marines a l'aigua, els seus ous, larves o espores.

c) Preeengreix: el cultiu d'espècies de la fauna marina en les seves primeres fases vitals, previ a l'engreix.

d) Engreix: el cultiu de juvenils i adults de la fauna marina per aconseguir talles comercials.

e) Repoblació marina: l'alliberament d'espècies animals o vegetals en qualsevol fase del seu cicle vital en el medi natural perquè incrementi la seva població.

f) Espècies marines: les pertanyents a la fauna i flora que de manera permanent o temporal viu al mar o que pot ser cultivada en aigües marines o salobres.

2. S'entén per establiment de cultius marins qualsevol artefacte flotant, fix o de fons, les extensions d'aigua de mar o salobre i els seus fons, submergits i intermareals, delimitades o tancades parcialment o totalment per accidents naturals o un procediment artificial, així com les instal·lacions a terra ferma la finalitat de les quals siguin els cultius marins o el seu estudi, recerca o experimentació.

Dins d'aquest concepte es defineixen els següents, als efectes d'unificació de denominació, sense caràcter d'exclusivitat:

a) Banc cultivat: la zona maritimoterrestre o els fons dels espais marítims que preveu l'article u sotmesos a recol·lecció regulada i a cultiu extensiu en un fons de mol·luscos o espècies vegetals que per aquesta activitat perd la característica de jaciment espontani.

b) Parc de cultiu: parcel·la de zona maritimoterrestre dels fons dels espais marítims que preveu l'article 1r o salobre, dedicada al cultiu intensiu en fons de mariscos o

espècies vegetals o altres espècies sèssils o molt lligades a aquest.

c) Viver: artefacte flotant, a mitges aigües o de fons, o carcassa fixa al fons, en què s'efectua el cultiu de qualsevol espècie marina per mitjà de cordes, caixes o similars subjectes a l'artefacte esmentat.

d) Gàbia: artefacte flotant, a mitges aigües o de fons, en què, per mitjà d'una xarxa, reixeta, barres o sistema de qualsevol classe, es retenen espècies de la fauna marina per al seu cultiu.

e) Criador: estació d'estimulació de fresa, inducció a la posta o qualsevol altre sistema destinat a afavorir la reproducció i a obtenir qualsevol espècie marina en els primers cicles vitals, que es designa com a cria.

f) Planter: establiment per a preengreix i adaptació al medi natural de juvenils obtinguts en viviers, que en destinar-se a l'engreix es designen com a llavor.

g) Granja marina: establiment basat primordialment en terra, en què pugui coincidir el cultiu de diverses espècies de la fauna i flora marines, per mitjà de zones inundades, piscines, tancs o similars.

h) Centre de recerca de cultius marins: establiment destinat exclusivament al desenvolupament de la recerca, que pot versar totalment o parcialment sobre les activitats pròpies de l'aqüicultura marina.

TÍTOL II

De l'atorgament de les concessions i autoritzacions

Article tres

La instal·lació, explotació i funcionament de qualsevol establiment de cultius de fauna i flora marines, i les seves corresponents preses d'aigua i evacuacions al mar, requereixen la concessió o autorització, segons el que correspongui en cada cas, de l'organisme competent en matèria de pesca, amb els informes previs que escaiguin, tant en zones de domini públic com en terrenys de domini privat.

Si aquests atorgaments impliquen obres fixes dins el mar, necessiten, a més, una concessió de l'organisme competent de Ports i Costes, de conformitat amb l'article 10.3 de la Llei 28/1969, sobre costes.

Article quatre

Als efectes d'aquesta Llei s'entén per:

a) Concessió: atorgament del dret a l'ús i gaudi exclusiu i amb caràcter temporal per part de persones naturals o jurídiques de nacionalitat espanyola en terrenys de domini públic, per a la instal·lació d'establiments destinats a la recerca o explotació de cultius marins.

b) Autorització: permís que s'atorga a persones naturals o jurídiques de nacionalitat espanyola, a títol de precari, per a l'establiment de recerca o explotació de cultius marins.

Article cinc

Les concessions o autoritzacions en béns de domini públic que s'atorguin a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei es concedeixen discrecionalment per un període de deu anys, que es compten des de la iniciació de l'explotació, i es poden prorrogar, a petició de l'interessat, per terminis de la mateixa durada fins a un màxim de cinquanta anys.

Les concessions s'atorguen, sense perjudici d'un tercer i quan no afectin els interessos generals i especialment els de defensa, navegació i pesca, i poden ser expropiats per causa d'utilitat pública o d'interès social amb la

indemnització que correspongui, d'acord amb el que disposa la Llei d'expropiació forçosa.

Les autoritzacions es poden revocar en cas de força major, d'utilitat pública o d'interès social.

En els terrenys de propietat privada només és necessari l'atorgament d'una autorització, que té vigència mentre no es paralitzi l'activitat autoritzada o no s'incorri en les causes previstes per a la seva caducitat.

Les concessions o autoritzacions s'extingeixen a més per les causes següents:

a) L'abandonament de la concessió o autorització. Als efectes d'aquesta Llei s'entén per abandonament el cessament de l'activitat durant un període superior a dos anys.

b) La renúncia de l'interessat.

c) El venciment del termini d'atorgament, sense que s'hagi sol·licitat una pròrroga o sense que s'hagi complert la sanció que es va imposar per aquesta causa.

d) El venciment del termini de posada en explotació i de les pròrrogues que, amb aquesta finalitat, es puguin atorgar, amb sanció o sense.

e) L'incompliment d'una o diverses normes que regulen el títol de la concessió o autorització, o de normes de la legislació vigent que afectin aquestes.

f) Els danys ecològics evidents, perill per a la salut pública o de navegació o altres riscos de transcendència anàloga deguts a les instal·lacions o el seu funcionament.

g) Qualsevol altres causes que es determinin en les disposicions reglamentàries que despleguin aquesta Llei.

Article sis

En l'atorgament de la concessió o autorització s'ha d'especificar l'espècie o conjunt d'espècies de cultius marins per a les quals s'atorga.

En el cas de concessió o autorització per al cultiu de mol·luscos, el cultiu de les espècies associades no pot superar el de la principal.

Article set

Les empreses o explotacions promogudes per les confraries de pescadors, cooperatives de cultius marins i organitzacions de productors tenen preferència en el seu àmbit d'actuació en l'atorgament de concessions i autoritzacions per a la instal·lació, l'explotació i el funcionament de qualsevol establiment de cultius marins en zones de domini públic, quan l'organisme competent en matèria de pesca presenti en els terminis establerts els seus projectes i reuneixin les mateixes garanties tècniques, econòmiques i financeres que altres peticions que coincideixin a la mateixa zona.

Article vuit

L'organisme competent en matèria de pesca ha de determinar per a cada concessió les limitacions que escaiguin en l'ús i gaudi exclusiu, tenint en compte el possible perjudici que aquesta exclusivitat pugui causar a la comunitat o als interessos pesquers, especialment en cas de zones extenses i, així mateix, ha d'establir les limitacions d'ús i gaudi públic que siguin necessàries per a l'explotació dels establiments de cultius sol·licitats, atès el projecte presentat i amb els informes previs oportuns.

Article nou

En zona de domini públic, la modificació de la vegetació natural dels establiments de cultius, si n'hi ha, necessita l'autorització de l'organisme competent en matèria de pesca: qualsevol modificació de calats, desviació de cursos naturals de les aigües i canals de navegació, tant per

mitjà d'obres fixes com per dragatges o altres procediments, necessita, a més, l'informe favorable dels organismes competents en matèria de defensa, seguretat de la navegació i ports i costes.

Article deu

En els expedients de concessions i autoritzacions en béns de domini públic que no hagin estat declarats d'interès per a cultius marins s'ha de fer informació pública i és preceptiu l'informe dels organismes competents en matèria de defensa, seguretat de la navegació, turisme i ports i costes, així com dels ajuntaments afectats.

Són vinculants els informes dels organismes corresponents quan es tracti d'expedients relatius a accessos als ports, passos navegables, zones d'interès per a la defensa nacional, centres o zones declarades d'interès turístic i als que preveu l'article 11.6 de la Llei 28/1969, de 26 d'abril, sobre costes.

Article onze

Els informes a què es refereix aquesta Llei, quan siguin diversos, els ha de sol·licitar simultàniament l'òrgan que assumeixi la competència resolutòria i s'han d'emetre en el termini d'un mes, passat el qual s'entenen evacuats en sentit favorable.

Article dotze

En zones declarades d'interès per a cultius marins, o en propietat privada, únicament és preceptiu l'informe de l'organisme competent en matèria de pesca.

Article tretze

Els replantejaments per part de l'organisme competent en matèria d'obres públiques que es derivin dels expedients de concessions i autoritzacions per a cultius marins s'han de fer en el termini d'un mes.

Si no es compleix aquest termini l'organisme competent en matèria de pesca pot dictar una resolució favorable, condicionada a l'acta de replantejament que es faci al seu moment, amb la conformitat expressa prèvia de l'interessat.

Article catorze

Les sol·licituds de concessions per prendre o evacuar aigua de mar, a través de zones de domini públic, que necessitin els establiments de cultius marins, s'han de fer al mateix temps que s'efectua la petició per obtenir la concessió o l'autorització de l'establiment.

Quan es tracti de preses d'aigua de mar per a establiments ja autoritzats, per a l'ampliació dels existents o quan es tracti d'establiments de cultius ubicats en terrenys de propietat privada, s'ha de fer una nova petició i l'organisme competent en matèria de pesca ha de tramitar i resoldre la petició, amb la sol·licitud prèvia dels informes que preveu l'article 11 d'aquesta Llei.

Article quinze

L'organisme competent en matèria de pesca ha d'establir un termini per a l'acabament de les obres i la iniciació de l'explotació.

Article setze

Una vegada acabat un establiment de cultiu, totalment o parcialment ubicat en una zona de domini públic, l'organisme competent en matèria de ports i costes ha de revisar les obres en aquesta zona, si n'hi ha, de conformitat amb la Llei de costes.

Si aquesta revisió no s'efectua en el termini d'un mes, l'organisme competent en matèria de pesca pot autoritzar, amb la conformitat expressa prèvia de l'interessat, la iniciació de l'explotació condicionant l'autorització definitiva al dictamen posterior dels serveis esmentats.

Article disset

La transmissió, cessió o gravamen de concessions i autoritzacions requereix l'autorització prèvia de l'organisme que els va atorgar. Quan els adquirents, cessionaris o hereus siguin diversos, la transmissió sempre s'ha de fer proindivís.

TÍTOL III

Inspeccions i experiències

Article divuit

La inspecció i reconeixement dels establiments de cultiu, respecte als seus mètodes, instal·lacions i producció, corresponen exclusivament a l'organisme competent en matèria de pesca. Aquesta inspecció no exclou les que ordenin, de conformitat amb la legislació vigent, els organismes competents en matèria de sanitat.

Article dinou

Amb la finalitat d'estimular la iniciativa en cultius marins, es poden concedir autoritzacions temporals per efectuar experiències sobre nous cultius marins o millora dels existents. Els que realitzin aquestes experiències tenen preferència en l'atorgament de concessions i autoritzacions en el lloc en què les hagin realitzat, si els resultats obtinguts ho aconsellen, segons el parer de l'organisme competent en matèria de pesca.

TÍTOL IV

Comercialització

Article vint

El trasllat d'ous, espores o individus de talla no comercial, en qualsevol fase vital, només s'ha d'utilitzar amb finalitats de cultiu, recerca o experimentació.

Article vint-i-u

Les exportacions d'ous, espores o individus de talla no comercial, en qualsevol fase vital, sigui quina sigui la seva destinació, necessiten l'autorització del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, amb l'informe previ de l'organisme competent en matèria de pesca de la Comunitat Autònoma d'on procedeixi i que tingui competència exclusiva en aquesta matèria.

Article vint-i-dos

La importació d'espècies de qualsevol talla i cicle vital amb destinació a cultius o simple immersió necessita l'informe favorable del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació.

Per evitar possibles desequilibris ecològics, si es preten importar espècies foranes que no es donin naturalment a les nostres aigües, no es pot atorgar l'autorització que preveu el paràgraf precedent sense l'informe favorable previ de l'Institut Espanyol d'Oceanografia.

Les importacions necessiten a més un certificat de salubritat, expedit al país d'origen per l'organisme i amb

les especificacions que en cada cas determini el dit Institut, a petició de part.

En tot cas, la immersió de les espècies importades l'ha d'autoritzar, supervisar i inspeccionar l'organisme competent en matèria de pesca.

TÍTOL V

Contaminació i defensa ecològica

Article vint-i-tres

A les zones declarades d'interès per a cultius marins els nuclis de població, els cultius agraris i les indústries que evacuin o hagin d'evacuar al mar, directament o indirectament, aigua o residus que puguin produir contaminació o enterboliment de les aigües, perjudicials per a les espècies marines, s'han de dotar dels sistemes adequats perquè no es pugui donar aquest perjudici. Es consideren perjudici tant la pèrdua d'activitat o reproducció de les espècies, directament o per acumulació de materials nocius, com la possible afectació a altres espècies i a la població humana consumidora.

Aquestes indústries o serveis han de complir, com a mínim, la legislació vigent sobre tractament d'aigües i depuració d'abocaments residuals, i necessiten, per a la seva autorització per part dels organismes competents per atorgar-les, a més dels informes que exigeix la legislació vigent, un informe de l'organisme competent en matèria de pesca.

En aquestes zones, tots els sistemes existents actualment d'evacuació al mar a què es refereix l'article anterior s'han d'adaptar en el termini i en les condicions que s'estableixin en les normes de desplegament d'aquesta Llei, de tal manera que l'evacuació no pertorbi o contamine les aigües en perjudici de la fauna o flora marina. Les condicions de construcció i funcionament dels sistemes d'eliminació i depuració dels residus i excretes, amb independència de les competències que corresponguin a altres organismes, poden ser inspeccionades pels competents en matèria de pesca per tal de denunciar-les en cas de funcionament defectuós.

Article vint-i-quatre

En l'elaboració dels avantprojectes i disposicions de caràcter general d'àmbit nacional, sigui quin sigui el seu rang, que puguin incidir en els cultius marins, és preceptiu l'informe del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, escoltades les comunitats autònomes afectades. Aquest informe té caràcter vinculant quan es tracti de zones d'interès per a cultius marins.

TÍTOL VI

Coordinació i Junta assessora

Article vint-i-cinc

Per tal que no es produeixin accions contraposades, no es desaprofitin o dupliquin esforços i es mantinguin una estadística i un inventari a escala nacional sobre cultius marins, s'ha de mantenir una coordinació entre el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació (Secretaria General de Pesca Marítima) i els òrgans de les comunitats autònomes encarregades de vetllar pels interessos de la pesca marítima.

El Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació pot proposar plans nacionals de cultius marins, els quals s'han d'elaborar de comú acord amb les comunitats autònomes

afectades. Aquests plans han d'especificar necessàriament els recursos financers per a la seva realització.

Les comunitats autònomes han d'executar els plans en l'àmbit de les seves competències estatutàries.

L'Administració de l'Estat pot demanar-los tota la informació que estimi necessària per valorar el compliment dels plans.

Article vint-i-sis

Les diferents comunitats autònomes poden declarar zones d'interès per a cultius marins, que es consideren zones d'interès pesquer, aquelles que per les seves condicions òptimes per a aquesta activitat aconsellin protecció oficial. Aquesta declaració ha de tenir la conformitat dels altres organismes de l'Administració, estatal o autonòmica, que tinguin competències a la costa.

En aquestes zones es poden delimitar espais aptes per a ancoratge de viviers i gàbies flotants en polígons de cultiu, i s'han d'especificar la situació d'aquests i el nombre d'artefactes que puguin acollir.

L'organisme competent en matèria de pesca ha de revisar aquests polígons almenys cada cinc anys.

Article vint-i-set

Per tal de facilitar la coordinació de les activitats de les diferents comunitats autònomes i efectuar un seguiment dels plans nacionals, s'ha de constituir a la Secretaria General de Pesca Marítima una junta nacional assessora de cultius marins, de la qual han de formar part totes les conselleries de pesca, i en la qual s'ha d'escoltar el sector de cultius marins. Els objectius concrets, la composició i el funcionament d'aquesta junta s'han de desplegar en un reglament que, amb la conformitat prèvia de les comunitats autònomes, ha de ser sancionat i publicat pel Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació.

Article vint-i-vuit

El Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, escoltades les comunitats autònomes, pot proposar al Govern la declaració d'indústries d'interès preferent, de conformitat amb la Llei 152/1963, de 2 de desembre, a les activitats que es considerin oportunes entre les dedicades a cultius marins, així com la de zones de localització preferent per a aquestes. Aquesta declaració no implica la qualificació d'indústria de l'establiment beneficiari.

Article vint-i-nou

A l'efecte de coordinar la recerca en matèria de cultius marins, la Junta Nacional Assessora de Cultius Marins, creada per l'article vint-i-set d'aquesta Llei, ha de preparar un pla de recerca a cinc anys, que ha d'establir un ordre de prioritats, d'acord amb les necessitats del sector.

A aquest efecte, el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació ha de destinar dels seus pressupostos les quantitats necessàries per al desenvolupament i foment d'aquesta recerca.

Els organismes científics públics o privats que facin investigacions en aqüicultura marina o en matèries de protecció, conservació i regeneració de fons, i que no portin a terme activitats comercials, tenen preferència en els termes que estableix l'article set d'aquesta Llei.

Article trenta

Sense perjudici de les competències que s'atribueixen a les comunitats autònomes en els diferents estatuts d'autonomia, en relació amb la regulació de la normativa sancionadora, en les infraccions que es cometin en matèria de cultius marins, cal atènyer-se al que disposa la Llei

53/1982, de 13 de juliol, amb les següents especificacions derivades de la naturalesa d'aquests cultius:

No constitueix infracció:

- a) Pescar o fer extraccions o vendes en època de veda.
- b) L'ús o tinença d'arts i instruments marisquers anti-reglamentaris, dins els establiments de cultius marins, quan ho siguin per necessitat de l'extracció total de la seva producció.
- c) La comercialització de la producció dels establiments de cultius marins sense passar per llotja.

Article trenta-u

Les infraccions comeses contra aquesta Llei es consideren una violació de precepte tècnic marítim pesquer, i se sancionen com a faltes lleus de conformitat amb la Llei 53/1982, de 13 de juliol.

Quan es doni reincidència o venda al consum d'espècies de talla no comercial o femelles fecundades de crustaci, es consideren greus o molt greus d'acord amb la dita Llei.

La quantia de les sancions no pot excedir el 35 per 100 del valor de l'establiment de cultius, valorat pericialment, i en cas que aquest no sigui valorable, de la seva producció mitjana anual i del seu utilitatge.

DISPOSICIÓ ADDICIONAL

El que disposa aquesta Llei és d'aplicació supletòria respecte de les normes que puguin dictar les comunitats autònomes que tinguin competències en la matèria. Aquestes normes han de respectar, en tot cas, l'exercici de les facultats atribuïdes pel títol III d'aquesta Llei als òrgans corresponents de l'Administració de l'Estat.

DISPOSICIÓ TRANSITÒRIA

L'ordenació dels cultius marins es regeix per aquesta Llei des de la seva entrada en vigor i per les disposicions derivades de la Llei 59/1969, de 30 de juny, en tot el que no s'oposi a aquesta Llei i mentre l'Estat i les comunitats autònomes no dictin les corresponents normes de desplegament en l'àmbit de les seves respectives competències.

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei i que la facin complir.

Palau de la Zarzuela, Madrid, 25 de juny de 1984.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
FELIPE GONZÁLEZ MÁRQUEZ